

LETO X.

ZVEZEK 8.

Vrli Slovenci: Prava vera bodi
vam luč, materni jezik bodi vam
ključ do zveličanske narodne
omike.

A. M. Slomšek.

NAŠ DOM

GLASILO
SLOVENSKE MLADINE.

MARIBOR, 1910.

CIRILOVA TISKARNA.

Vsebina 8. zvezka:

	Stran		Stran
Mladinska izobrazba:			
Kako so nas ponemčili	113	Dišeči muškat	124
Spomlad mladosti. F. S. V.	115	Lenoba	126
Zabava:			
Dan sprave. A. Leben	116	Društveni glasnik:	
Dve klepetulji	118	Iz odborove seje Z. S. D.	126
Kaj je novega po svetu?		Znaki dekliške zveze	126
Orli:	122	Sv. Jurij v Slov. gor.	126
Kako občujemo z nasprotnikom?	123	Dobje	126
Dekliški vrtec:		Kebelj na Pohorju	127
Dobra gospodinja	124	Mladinski shodi	127
		Pilštanj	128
		Drobtinice:	
		Št. Ilj v Slov. goricah	128

Listnica uredništva.

G. F. K—c na Gornjem Ogrskem: Lepa hvala za velikonočni pozdrav! Zelo nas veseli,

da tudi v daljni tujini mislite na nas. Ostanite zdravi!

Znamke v korist obmejnih Slovencev so poslali: L. Habjanič 70 avstr., L. Horvat pri Sv. Juriju na Ščavnici zbirko avstr. znamk, M. Malovrh, Žiri (Kranjsko): 23 bosanskih, 26 ameriških, 4 portugalske, 2 italijanski, 1 francosko, 46 nemških, 575 ogrskih, 300 avstrijskih. Za pisanko obmejnim Slovencem je poslala vrta mladenka Trezika Šketa iz Braslovč 2000

znamk; 596 znamk pa je poslala Micka Žlahtič. Sv. Urban pri Ptuj, 393 znamk je poslal gospod Ducman v Mariboru, Julija Petrovič 119 nemških, 72 avstr., 26 angleških, 10 švicarskih.

Slov. krš. socij. zvezi je daroval gosp. Josip Zemljč iz Novevasi pri Mariboru deset knjig za katere se mu S. K. S. Z. najsrčnejše zahvaljuje. Spominjajte se je ob vsaki priliki.

Naš Dom izhaja 1. in 15. vsakega meseca ter stane na leto 2 K, na pol leta 1 K, na četrto leta 50 h. — Uredništvo in upravništvo je v Cirilovi tiskarni, Koroške ulice 5, Maribor.

Knjižice:

Marija naj živi!

Društvo Mariji v zadoščenje

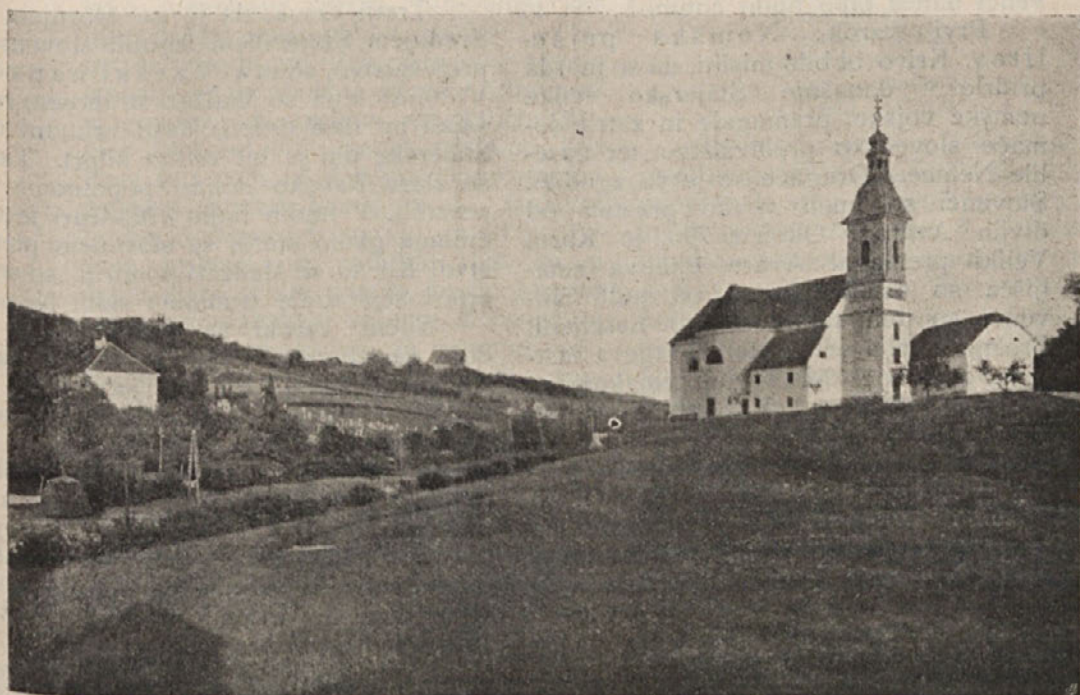
se dobivajo vezane po 40 h s poštnino pri „Glasnikovem“ uredništvu na Črni gori pri Ptuj.

Mladinska izobrazba.

Kako so nas ponemčili.

Če nimate pri rokah zemljevida štajerske dežele, videli ste ga gotovo v šoli in se še spominjate, kako izgleda štajerska dežela. Po Gornjem in Srednjem Štajerskem prebivajo Nemci,

v bližini Radgone, Spielfelda, Lipnice in Arveža gre jezikovna meja in v južnem delu prebivamo mi Slovenci. Nekdaj je pa bilo vse drugače. Zamislimo se kakih 1100 let nazaj. Takrat je cela današnja Štajerska bila slovenska. Neštevilna slovenska imena po sedaj nem-

Št. Ilj v Slov. gor. od severa.

škem delu Štajerske nam to nedvomno spričujejo, saj je celo deželno stolno mesto Gradec slovenske korenike — grad, kar je pri starih Slovencih pomenilo utrjeno branišče. Nad Gradcem prva postaja je Gösting, ki se v starih listinah imenuje Gestnik — od Cestnik. Če se peljaš z železnico dalje, zapaziš pri postaji Judendorf na zahodni strani na prijaznem gričku krasno

gotično cerkev. To je starodavna božja pot Maria Strassengel. Kdo bi mislil, da je Strassengel slovenskega izvora! Pa vendar je tako. Nemški zgodovinar Zahn sam to dokazuje. Najstarejše listine imajo mesto Strassengel — Strazille, tudi Strazinle, ker so stari Slovenci imeli nosni samoglasnik, kakor še dandanes po nekod pravijo svetniki mesto svetniki. Pred 1 so radi vtikali

črko d, kakor še dandanes Čehi in tudi pri nas pravijo po nekaterih krajih moliti mesto moliti, zato v starih pismih nahajamo tudi obliko Strasindl. In kaj to pomeni? Malo, utrjeno stražo, stražišče. Nemcem pa je pozneje oblika Strasindl bila pretrda in nerazumljiva in napravili so si svoj Strassengel. Popolnoma nemški zveni kraj Strassgang blizu Gradca. In vendar tudi v njem tiči stara slovenska straža, enako v Strassu blizu Spielfelda i. t. d. Slično je z neštetimi drugimi imeni na Gornjem in Srednjem Štajerskem.

Kako je pa vendar prišlo do tega, da so se ti kraji že zdavna ponemčili, dolgo prej, ko so se začeli strastni narodnostni boji, katere zlasti mi Slovenci danes tako hudo čutimo?

Prvi vzrok: Nemška priselitev. Krivo bi bilo misliti, da so morda pridrle v današnjo Štajersko velike nemške vojske, premagale in zatrle domače slovensko prebivalstvo ter naselile Nemce. Drugače se je to zgodilo. Slovenci so imeli veliko prestati od divjih Avarov. Okoli l. 796. je Karol Veliki premagal Avare, njihova zemljišča so ostala prazna, pa tudi Slovenci so bili takrat redko naseljeni. Prazna zemlja je postala kraljeva lastnina, ki jo je dal svojim vojakom in zvestim velikašem. V tistih častih so pogostoma vojaki vlekli s seboj svoje žene in otroke in ko so sovražnika premagali in izgnali, so se naselili v novo osvojenih zemljah. To priseljevanje se je naslednja stoletja nadaljevalo in množilo toliko bolj, kolikor več zemlje so dobivali od deželnih vladarjev graščaki, cerkve in samostani. Tako so se prvotno redko naseljeni slovenski prebivalci tu in tam celo vtopili v poznejši nemških priseljencih.

Drugi vzrok je znana slovenska popustljivost in mehka narava. Nemec se trdo drži svoje narodnosti in se težko nauči tujega jezika, Slovenec pa se kaj hitro priuči tujim šegam in tujemu jeziku ter se kar čez dan prelevi v Nemca. Ko so se priselili k nam Nemci, so se ženili s Slovenkami in narobe so Slovenci jemali Nemke; pri tem je pa vsikdar

bil na slabšem slovenski del. Le v spodnjih krajih, kjer so bili Slovenci v pretežni večini, so se posamezne nemške obitelji poslovenile. Izprva so Nemci pustili domače kneze in velikaše, a sčasoma se je to spremenilo in sicer na dvojni način. Nekateri teh velikašev so se trdno oklenili nemške vlade, nazvali so se sčasoma nemških običajev in nemškega jezika, ker so videli, da je to vladarjem ljubo. Drugi, bolj odločni so pa v kratkem prišli v nasprotje z novimi gospodarji, katerim se niso mogli dolgo upirati, ampak so izgubili prostost in oblast. Nadomestili so jih nemški graščaki, ki so zopet s seboj prignali nemške ljudi in povsod dajali prednost Nemcem pred Slovenci.

Tretji vzrok, da je po Gornjem in Srednjem Štajerskem izginilo slovensko prebivalstvo, so madžarski napadi. V 10. stoletju so Madžari strahovito razsajali po naši deželi, zlasti vzhodni del Štajerske jim je bil vedno odprt. Tako so zlasti Rabsko dolino popolnoma izpraznili. V hudih bojih z Madžari je večinoma padlo staro, še slovensko plemstvo. Ko so se Madžari pomirili, so se v opustošene kraje trumoma selili Nemci.

Slični vzroki še dandanes — v dobi narodnostnih bojev — ugonablajo slovenski živelj. Preseljevanje je vedno v škodo nam. Slovenci gredo trumoma v nemška mesta, kjer se kmalu prelevijo v strastne sovražnike lastnega rodu, nasprotno pa Nemci kot uradniki, trgovci, obrtniki in novejši čas kot posestniki prodirajo v našo zemljo, njim za petami pa nemške šole in tako se vedno bolj množijo nemški otoki med nami.

Popustljivost in klečeplaznost pred tujstvom pa pri nas ni nič manjša kakor pri naših starih očetih. Sami redimo in obožavamo tiste, ki nam kopajo grob.

Kar se tiče tretjega vzroka, pa nas sicer dandanes Madžari in Turki ne koljejo, zato pa izjeda naše telo drug črv, in to je naša lahkomisljenost, zapravljivost, zanikernost in pijančevanje. To je sovražnik — bolj nevaren našemu obstoju kakor nekdanji sovražniki.

Spomlad mladosti.

»Oj mila spomlad,
Ki nastopila si spet,
Oj radosten čas,
Pozdravljen za nas,
Ti mladosti si kras!»

Nastopil je veseli čas prijetne spomladi. Lepo se zmiraj vrste cvetoča spomlad, vroče poletje, sadonosna jesen in mrzla zima. Tudi človeško življenje od 1 do 20 leta je podobno cvetoči spomladi, od 20 do 40 leta vročemu solčnemu poletju, od 40 do 60 leta pa sadonosni jeseni, od 60 leta in dalje pa ledeni in mrzli zimi. Ravno sedaj smo v spomladi, ki je lepa podoba mladosti. Spomladi se vse veseli in oživi. Komaj sneg skopni, že začno kliti zvončki, tudi tako imenovani norčki, zategadelj ker jim večkrat sneg pobeli glave, pa letos še dosedaj ne. Prikažejo se iz zemlje trobentice in ponižne vijolice. Travniki in gozdovi se ozelene in različne ptice žvrgole svoje ljubke pesmice. Vse torej nas vabi iz zimskih stanovanj na prijeten spomladanski zrak. Bolehni ljudje in onemogli starčki in stare ženice prilezejo iz zaduhlih hiš, da si svoje stare mrzle ude in kosti ogrejejo na spomladanskem solncu. A otroci pa celo bosonogi skačejo za pisanimi metuljčki. Vse se spomladi veseli; spomladni kras je podoba mladosti. Doba do 20. leta je doba človekove spomladi, doba setve, doba raznovrstnega učenja. Kako bi se mladina naj ravnala v tej spomladanski mladostni dobi? 1. Naj bo mladina že v otroških letih lepo pokorna in ubogljiva do svojih starišev in učiteljev; naj si zapomni vse kar svetujejo dobri svetovalci. 2. Ko zapusti mladina šolske klopi, pa se ne sme izogibati cerkve. Stopi naj v lepe Marijine družbe, v izobraževalna društva, pridno naj prebira dobre časnike in knjige, lepo se naj udeležuje raznih predavanj, verskih in narodnih. 3. Naj se varuje slabe družčine; po gostilnah naj ne pijančuje in ponočuje, se ne pretepava in ne vrti po plesiščih. Dober pivec je slab gospodar, nečistnik pa je podoben mlaki ali smrdljivi luži, kjer je polno žab in druge grde golazni. Izvrsten plesalec je okoren pri plugu, izvrstna plesalka pa

ima v kuhinji vse v neredu in zamazano, tako da se človeku gnusi. 4. Mladina si naj k srcu vzame besede: »Česa se v mladosti nauči človek, to ga pogosto na starost redi«. Dragi mi bralci in bralke »Našega Doma«! Ako katerega radovednost ali stanovske dolžnosti ali posebne okoliščine privedejo v starodavni Ptuj, mu povem za lepi spominček, namreč »Narodno ljudsko šolo v Ptujski okolici«. Ta slovenska šola stoji v podnožju orjaškega ptujkega gradu. Na tej šoli je lepa in krasna podoba nepozabnega lavatinskega knezoškofa Antona Martina Slomšek-a. Spodaj pa sledeči napis:

»Kako se mlado
drevce nagné.
Tako bo rastlo,
staro drevo.
Česar se mlado,
dete privadi.
Tega se starček,
odvadil ne bo!«

Ta res krasni napis so besede nepozabnega Slomšek-a. To si naj sedanja mladina k srcu vzame in po tem uravnava svoje bodoče življenje. 5. Učiti se mora mladina vsega, kar potrebuje za poznejšo moško dobo. Pa ne norosti, le bolj modrosti. Pregovor pravi: »Kdor preveč v mladosti nori, ga zgodaj smrt vmori!« Modrost se kaže v lepem obnašanju in v pridnem učenju. Grdo norost, pijanost, nečistost, surovo pretepavanje sovraži Bog, pa tudi posvetna oblast kaznuje. Grdo je za mladeniča, ako že pred 20 letom kašo piha, strašna sramota je za dekle, ako postane že v nežni mladosti nezakonska mati. 6. Mladina se mora lepo obnašati med seboj in tudi proti drugim ljudem, posebno do starih ljudi; ne zaničevati revežev, beračev in hromih ljudi. »Spoštuj starost!«

V kratkem spomladanskem času se obhajajo lepi in veličastni velikonočni prazniki, ki dajajo mladini lep opomin. Kateri so dosedaj hodili kriva in zapeljiva pota, naj se v spomladanskem času poboljšajo in vstanejo k novemu, boljšemu življenju. Potem bode tudi za njih lepo »Vstajenje« in vesela »Aleluja!« — Iz mladostnih let imajo odrasli in stari ljudje najlepše spomine. Kako lepo

se spominjajo, ko so prvič šli v šolo, prvokrat k sv. spovedi, neizbrisljiv je spomin prvega sv. obhajila, dan sv. birme, tudi zadnji dan v šoli, vstop v kako rokodelstvo, oproščenje rokodelstva! Oj, mladina, dobro porabi vsak trenotek mladosti, zakaj hitro teče, hitro minejo leta in pride poletna možka doba n nazadnje jesenska in zimska starostna

doba, če te prej britka smrt ne pokosi, saj zmiraj več mladih pomrje kot pa starih. Vse se spremeni in mine v morje dolge večnosti, mladosti obraz se postara in nikdar več ne omladi.

»Saj mladosti cvet,
Samo enkrat je na svet!«

F. S. V.

Zabava.

Dan sprave.

Povestica iz življenja. A. Leben.

Peter, sin nekega požigalca, ni poznal svoje matere, ker mu je bila umrla že v njegovi rani mladosti, in očeta — so nekega dne razjarjeni ljudje vlekli vun iz vasi med besnim krikom in vikom: »Ubijalec! požigalec!« — Peter ga ni videl pozneje nikoli več. Tako mu je ostala samo-le babica, ki je s solzami v očeh božala in tolažila ljubljenega, nesrečnega Peterčka; ljudje pa so ga zaničljivo nazivali: »požigalčevega Petra«, ter sovražne poglede rpirali vanj. Peterček pa se je jokal od žalosti in jeze ter je zbežal v temen gozd, odkoder se je vrnil še-le ob dnevnem svitu.

Vas je bila še globoko zakopana v mirno spanje, ko se je Peterček skrivaj plazil skozi njo. Bilo je vse tiho v vasi. Noben pes ni zalajal nad njim; poznali so ga dobro, bolje nego vsi ljudje v vasi —

V temotni sobici ga je pričakovala babica. — Vzela je fantiča v svoje staro, že slabotno naročje ter ga je s tihimi, usmiljenja in ljubezni polnimi besedami tolažila.

»Poglej, Peterček, na Golgoto. Tu je ležal križ, in na ta križ so hudobni ljudje pribili našega ljubelega Gospoda. Prebodli so mu z ostrimi žreblji roke in noge, potem so križ dvignili visoko. Tukaj je tedaj visel v neznosnih in nepopisnih bolečinah Gospod, zapuščen od vseh. Celo njegovi učenci so ga zapustili in odbežali. Pod križem pa je stala žalostna njegova mati.

»O Peterček, kako strašno muko je ona trpela, ko je videla svojega

sina, najsvetejšega, najboljšega, a tako zaničevanega — trpeti!

»In glej, Peterček, — tako sem bila brala v neki stari knjigi — tam med množico pa je stala še tudi neka druga mati. Tudi njen otrok, njen sin, je visel takrat na križu, tik pri križu Zveličarja. Bil je razbojnik. A vendar je jokala in žalovala njegova mati; kajti ljubila je svojega otroka, dasi je postal razbojnik. Bolelo jo je srce, ker ni imela nobenega upanja, da bi bil rešen njen sin.

»In ko je tako vzdihovala in ihtela, zazre obupajoča žena mater Gospodovo tam pod križem. In neki skrivnosten glas ji je rekel, da je v tistem materinem srcu rešitev še mogoča. In prenehala je žalovati ter se je milo in proseče ozrla tje na Mater božjo, kakor na svetlo zvezdo. In glej, Peterček, obenem je tudi že slišala svojega sina, nesrečnega razbojnika, ki je prosil: »Gospod, spomni se me, ko prideš v svoje kraljevstvo!« In slišala je, kako mu je križani Odrešenik rekel: »Resnično ti povem: še danas boš z menoj v raju!« Sedaj se je žena vzradostila.

»Na-to je slišala, kako je Zveličar, na čigar križ so hudobni ljudje prilepili tablo z zaničevalnim napisom, z močnim glasom zavpil: »Dopolnjeno je!« Videla je, kako je potem nagnil glavo in tako umrl. In solnce je otemnelo, ker ni hotelo sijati na grešni svet, na hudobne ljudi, ki so umorili svojega Odrešenika.

»A srce razbojnikove matere pa je bilo polno upanja in radosti; tako se je čutila vtolaženo, da ni mogla več jadikovati in žalovati. In vendar še je njen sin, razbojnik, v bolečinah in bridko-

stih visel na križu. Tolažile so jo besede Zveličarjeve: »Še danes boš v raju!« — Peterček, tudi tvoj oče je gotovo tam, gori v nebesih pri Zveličarju in njegovi blaženi materi! Tam boš ga zopet videl. Zato pa se nič ne zmeni za ljudi, kadar te zbadajo in zaničujejo, in nič se ne huduj nad njimi, Peterček, saj je tvoj oče v nebesih!»

Globoka tišina vlada v majhnem, temnem prostorčku. Peterček ihti v starkinem naročju, tudi njej se spuščajo debele solze po razoranem obličju.

Peterček je vzrastel v krepkega mladeniča. Postal je vojak. Zapustil je tako mu neljubeznivo domačo vas, ker je bil od vseh sovražen, »požigalčev Peter«, katera ni imela zanj nobene ljubezni, nobenega usmiljenja. Šel je v svet, vun med vojskin šum, daleč, daleč čez meje svoje domovine.

Do visokega lesenega križa tam na hribčku ga je spremila babica; tukaj se je njen ljubljeni Peterček ločil od nje ter je odšel. Odšel je z jezo in s sovraštvom v srcu.

Ko se je za nekoliko let zopet povrnil, ni nosil več sovraštva v svojem srcu. Izginilo je. Pozabil je vse. Tihotne radosti prešinjen stal je na hribčku ob svitu dobrodejnega, pomladanskega solnca, ozirajoč se dol na majhno vasico. In njegove oči so radovedno iskale revno, napol že razpalo bajtico njegove ljube babice.

A ni je našel. Zaman preplavlja njegov pogled vrste hiš, sedaj gor, sedaj dol — bajtica je izginila. Obšla ga je pri tem neka mučna bojazen. Kaj pa, če je draga starka umrla? In s počasnimi koraki, kakor da bi nosil težak kamen v prsih, stopa s hriba dol proti vasi. Tu popraša po babici.

»Aha, požigalčeva mati? Izpodil jo je Podgoršek, ker ni mogla plačati dolga.«

»Umrla?«

»K nesreči ne; starka je sedaj breme občine. Stari učitelj jo je sprejel pod svojo streho. — A vi, ali niste vi njen vnuk? Požigalčev Peter? No, Bog nam bodi milostljiv!« — in surovo se zakrohoče mož. Bogat mlinar je, in Petru pokaže hrbet.

Da, Bog nam bodi milostljiv! V Petrovem srcu se je spet vzbudilo sovraštvo. Ni se učil zaman v sovražnikovi deželi požigati mesta in vasi. »Ti domača vas, ali nisi ti hujša, tisočkrat hujša od dežele najbolj krutega sovražnika?«

Dečki, ki so se nekdanj norčevali z njega, so postali sedaj že možje. Ali noben mu ne pride nasproti, noben mu ne poda roke, noben ga ne pozdravi: dobrodošel!

»Požigalčev Peter«, mu doni od vseh strani; in Peter stisne pesti ter zgine v temen gozd. — — —

Večer se bliža. Gori na hribčku pa se je spet prikazal Peter. Naslonjen je na stari očrneli križ — lačen in žejen, ter se ozira tje dol na vas. — »O, da bi prišla babica sem gor, potem pa gori, ti gnezdo z vsemi tvojimi kačami in njih zalego, z vsemi ljudmi, v katerih srcu ni ljubezni, ni usmiljenja!«

In zares, proti vrhu hriba stopa sključena, majhna človeška postava. »Peterček, moj Peterček, ali si ti tukaj?« kliče slaboten, Petru dobro znan glas. Zvedela je, da se je njen Peter povrnil, in da so ga vaščani tako surovo pahnili od sebe. In vedela je tudi, kje ga najde.

Kakor bi trenil, je Peter že pri njej, drži staro mamico v svojem naročju, nese jo gor pod križ. Tam se zgrudi na tla in zakoplje glavo v babičino naročje. In njene trepetajoče roke gladijo njegove lase, njegovo vroče čelo in iz njegovega glasu spoznava znova vzbujeno sovraštvo, sluti prokletstvo zločina, bližajoče se v novem zločinu.

»Peter, Peter!« šepetne v velikem strahu starka, sklene nad njegovo glavo tresoče roke in tiho, tiho približajo čez njene drhteče ustnice besede, kakor nekdanj v davno minulih časih.

»Glej, Peter — na Golgoto, tu so ljudje v svoji neizmerni zaslepljenosti in napuhu svojega Gospoda in Odrešenika na križ pribili. On, najmilejši, najvišji, tukaj visi sedaj, zapljuvan, bičan, s trnjem ovenčan, ves okrvavljen sredi med dvema razbojnikoma. Ljudje so Njega, ki je prišel, da bi jih odrešil,

zaničevali, zasramovali; a On v neizrečnih bolečinah na križu viseč, od žgoče žeje mučen, je za svoje sovražnike, te nesrečnike, k svojemu nebeškemu Očetu molil: »Oče, odpusti jim, saj ne vedo, kaj delajo«. Ali slišiš, Peter? Ali slišiš? In ti, ti hočeš danes postati zločinec? hočeš se maščevati nad vaščani, ker so te zaničevali? hočeš postaviti ognjenega petelina na strehe spečih, nič hudega slutečih ljudi?

Peter, danes je velika sobota! Si-li pozabil? Kmalu bodo zvonovi naznajnali velikonočno veselje.

V tem trenutku pa se tudi že oglasi v zvoniku glas zvona. Slovesno in veselo ga prinaša večerni piš sem na hribček. V globokem purpurju zažari večerno nebo. Velika tišina vlada na hribu pri resnem, črnem križu. Peter dvigne glavo, ozre se tje dol proti vasi. Majhna okenca hišic žarijo v žarkih večernega solnca.

Peter gleda, kako ljudje tam doli praznično oblečeni hitijo proti cerkvi.

»Vstajenje«, misli Peter v bridkem čustvu, in se spomini na Podgoršeka, na trde besede mlinarja, ki mu jih je govoril danes zjutraj; Peter skloni zopet glavo.

Stara mamica je povzdignila oči proti nebu, sklenila je tesno roke ter klicala: »O, Zveličar, usmili se! O, nebeška kraljica, pomagaj! Pomagaj, mati Gospodova!«

Zvonovi so utihnili, cerkvena je natlačeno polna. — Praznuje se vstajenje Gospodovo! Doma so ostali pač samo-le boleniki in otroci.

Večerna zarja je obledela, žar v okenskih šipah je ugasnil, le iz cerkvice je sijal jasen svit v večerni mrak.

Od gozda sem prihaja lahen šum, naraščajoč v vedno močnejši veter. Tema postaja gostejša in gostejša.

Čuj, — od tam, kjer stoji Podgorčev poslopje, se je zaslísal močen krik; iz strehe puhne plamen visoko proti nočnemu nebu. Veter ga potisne k strehi nazaj, potem ga vrže na desno, na levo; sedaj plane spet kvišku, se širi in širi, že pleše po polovici strehe. In iz oken sili plamen.

Visoko se je vspel Peter pod kri-

žem. V ognjenem žaru se žari njegovo blede obličje. Krčevito se oklepa lesene nega križa. Veter pa meče tam doli plamen že na sosedovo slamnato streho, sliši se mukanje krav in obupno kričanje malih otrok.

»O, sveta Marija, pomagaj!« kliče zraven Petra starka. V trenutku izpusti Peter križ ter zdirja doli po hribu. Hiti k cerkvi, prime za vrv, kliče z zvonom na pomoč, na rešitev. In zvon doni tako pretresljivo, tako otožno! —

Gori na hribu kleči pod križem stara ženica vtopljen v vročih molitvah. Tam spodaj pa se bori Peter z uničujočimi plameni. Otroke mlinarjeve je rešil iz ognja, konje Podgorčeve je spravil iz gorečega hleva na prosto. — Užgal je blazni brat mlinarjev. Našli so ga, kako je med blodnim smehom metal les in slamo v plamen.

Požar je pogašen. Zmučen, moker skoz in skoz, ves črn od dima, stoji Peter sredi med vaščani. »Hvala, Peter, hvala«, ga zahvaljujejo drug za drugim.

»Veliko je povrniti tebi, Peter, in tvoji babici. Pridi, praznuj z nami Veliko noč, Peter, saj si vendar naš.«

In Peter je obhajal Veliko noč poln veselja in sreče.

Veselo in slovesno so se oglasili zvonovi na velikonočno jutro, in z vaščani sta tudi Peter in babica v cerkvi pela veselo: »Gospod je vstal! Aleluja! aleluja!« Bil je dan sprave in veselja.

Dve klepetulji.

Prizor iz življenja.

Muhlca: O, kaj pa vidim! Je to mogoče? Vi ste tu Čoklčka? Na, odkod pridete?

Čoklčka: To moram jaz vprašati. Oh, ti ljubi čas, je to lepo, da ste vi tu, Muhlca! Kako dobro izgledate! (po strani:) Je to stara škatlja!

Muhl. Že verjamem. Kam pa letite tako v eni sapi?

Čokl. V mesto »na kunte grem«. Kam pa vi?

Muhl. Jaz moram hitro na železnico. Mi imamo namreč zdaj v Št. Ilju lepo posestvo. Tje pa mi pridejo moji otroci nasproti.

Cokl. Škoda, da imavi obe tako silo! Če človek drugega dolgo ne vidi, mu ima pač dosti povedati. No, kako je kaj pri vas, Muhlcu?

Muhl. Zahvalim, dobro nam gre. Hvala Bogu, jesti imamo zadosti, zdravi smo tudi vsi. Kaj pa še čemo več?

Cokl. Vidite, tako pravim jaz tudi. Da je človek le zdrav. Pa kako je to, da ste zdaj v Št. Ilju?

Muhl. To je čisto navadno. Pri Furmani ja ni bilo za obstati, ta ženska človeku ne pusti, ne enega lasu na glavi. Kdor ji pride v roke, vsakega raznese njeni strašni jeziki.

Cokl. Tu le glejte! Vam se je ravno tako godilo, kakor zdaj meni. Oh je, jaz imam za sosedinjo Klofačko. Pri mojih stokrat, da vam povem, ta ženska je rejena, ko kakši lagvič od samega objedanja ljudi, drugače pa tak nima kaj jesti, ko k večjemu vsakih štirinajst dni eno ovojeno kroto. Nej, samo da vam povem, kaj me sploh ta ženska briga! Pa pri miru bi naj vendar človeka pustili taki ljudje!

Muhl. Glejte le! Ravno to pravim jaz tudi, to me zmirom zgrabi, če taki ljudje, ki morajo od usmiljenja drugih živeti, kar naprej kaj vejo o drugih povedati. Moja gospodinja, veste, oh, ne, da bi jo jaz obrekovala, ne, Bog vari, pa da vam povem, to je taka klopotača, da ni dopovedati. Jaz kar ne vem, kako je to. Mene pač obrekovanje nič ne veseli.

Cokl. Vidite, mati, mene tudi ne. Pa je strašno dosti takih žensk, ki po cele ure kje vkup stojijo, pa kaj mislite, da delajo?

Muhl. No, ljudi objedajo.

Cokl. Že, pa kaj govorijo?

Muhl. No ja, kako »žleht« je ta in oni.

Cokl. Frajlj, ljudi obrekujejo in raznašajo.

Muhl. Pojte, mati Coklčka, sedima malo. Jaz imam tako veselje, da sem vas tu našla, da ne morem dopovedati.

Saj še imam par minut časa, jeli da?

Cokl. Pa naj bo! Pa samo par minut, potem moram hitro iti. Če nisem ob sedmih v mestu, zgubim »kunto«.

Gnadvila bi mi kar dveri pokazala. To bi bilo strašno!

Muhl. Pač bi bilo strašno, če bi jaz zamudila vlak. Povejte mi, kaj dela Vaša prijateljica Srakoperka.

Cokl. Srakoperka? Moja prijateljica? Prosim vas, kako morete to reči? Tedaj pa kar ne veste?

Muhl. Kaj bi mogla vedeti?

Cokl. Nič ne veste? Vi tega ne veste?

Muhl. Jaz nič ne vem. Kaj pa je?

Cokl. Oh, joj, to je strašno! Pa ne boste me izdali, da sem vam povedala?

Muhl. Mica, mislite, da sem jaz taka klepetiča? Kakše skrivnosti so mi že obstali! Če bi jaz hotela raznašati! Oh!

Cokl. Da vam povem: ta Srakoperka! Pa prosim vas, če nas kdo sliši.

Muhl. Žive duše ni blizu!

Cokl. Veste! (sosedinji tiho v uho šepeta.)

Muhl. Za božjo voljo! To pa je le preveč. Na, kaj takega! Vidiš le, vidiš ta Srakoperka!

Cokl. Ni res, ta Srakoperka, ta svetnica, ta potuhnjena lisica! Da se more človek tako motiti!

Muhl. Pri mojih stokrat, da se more človek tako zmotiti! O ti ženski bi si jaz nikoli ne mislila kaj takega.

Cokl. Če jaz? Pa pustimo to! Ona je imela zmirom nekaj posebnega na sebi, da ne rečem več.

Muhl. N-h, ja, ja, nekaj posebnega je imela na sebi ta ženska

Cokl. Pa lepo vas prosim, da me ja ne izdati. Meni je povedala njena sestrana Krofova Liza. Pa sem ji morala zapriseči, da tega nikdo ne zve od mene. Saj tudi živi duši nisem črhnila besede o tej svinjariji, ko zdaj vam. To pa vem, s kom govorim.

Muhl. Le bodite čisto mirni. Moja usta znajo molčati ko grob. Če bi jaz bila hudobna, da ne bi imela smrtnega gnusa pred vsakim obiranjem, koliko bi vam pač mogla povedati, o moji nekdanji gospodnji Žnodravčki v Zasadih. Oj, joj, kakše reči bi slišali. Gospodar je dober človek, samo da nosi kijkljo na mesto hlač. Šumen

njegov sin pa je šviga miga, ki se za nič ne briga, ko za glazl šnopsa. Pa kaj je to meni! Ljudje naj delajo, kaj čejo. Jaz sem zadnja, katero to kaj skrbi. Pa samo to rečem, Coklčka, kaj je potrebno, da Žnodravčka Zefi vse na hrbet obesi, da znosita vsak krajcar v štacuno za cunje. Prosim vas, kaj je to potrebno?

Cokl. Seveda je to potrebno, mati Muhlcica. Veste, ta stara bi rada deklino v zakon spravila. Ker pa drugači nič nima lepega, ne v srcu, pa ne v licu, v omari tudi ne, tedaj pa mora na hrbtu nekaj imeti, kar se sveti. Zastopite me?

Muhl. Aha, ja ja, tako je. Pa je kateri »pojč« tako nor, da vzame vlačugo, ki v vsako svinjsko korito povoha, ki z vsakim začne pantljati, da ima le klobuk na glavi, naj je že 99ti potepuh, naj je oženjen ali neoženjen, tako vlačugo, ki za vsakim gre, ki se ji zareži, ko tele za mesarom.

Cokl. Tak je tak, kak vi pravite, pa to mlado ljudstvo nič ne premisli. Kolikokrat so mi rekli moj rajni oče, Bog jim daj dobro! Deklina, zapomni si to: če hočeš biti srečna v zakonskem stanu, moraš biti v ledičnem stanu, ko Marija Devica, ki je rekla: Jaz ne poznam moža. Katera drugači živi, se pogubi. Pa so še rekli, ja tako so rekli: Mica, kateri te resnično ljubi in spoštuje, tisti te pride po poštenem potu snubit. Kateri pa za teboj lazi ko mačka, tisti te hoče raztrgati, veš pogubiti na duši in telesu. Če pa si ti potem celo življenje nesrečna, pa še kdaj pogubljen, to je njemu vse eno. Pa če se tudi vzamejo taki ljudje, srečni niso nikoli. Veste, tako so mi pridigali moj oče stokrat na dan.

Muhl. Tvoj oča so pač imeli sv. Duha, ko malokdo. Ko bi si vsi mladi ljudje to v srce zapisali, pač bi ne imelo toliko zakonskih na čelu napisano nesrečo in pogubljenje. Veste, kako je to pri Smradljivčevih.

Cokl. Poznate tisto slamnato vdovo, kateri je mož odšel v Ameriko, ker ni mogel obstati pri njej?

Muhl. Pravite, da ni mogel obstati pri njej? Na na, ni hotel obstati. Po

denarje je prišel, pa z denarjem odšel. No ja, kdo bi tudi tako napeto srako rad imel! Prav se ji je zgodilo, zakaj je bolj gledala na denar, ko na dobro stvar.

Cokl. Če ste jo vi prej že poznali?

Muhl. Jaz že, Petelinove France jaz ne bi poznala! Tak dobro sem vedela za njo, ko za beli dan.

Cokl. Petelinova Franca je ta ženska? Kaj vi pravite? to je bila pridna deklina!

Muhl. Znabiti, če je tista vsaka pridna, ki je malokdaj v cerkvi pri mizi božji, ki je za mladega človeka vsakdanji kruh.

Cokl. Pa na ples in v krčmo vendar ni hodila?

Muhl. Tista ne, pa k deklinskim shodom tudi ni šla, da bi se ji o pravem času oči odprle in bi se zognila nesreči

Cokl. N-h, ona je bla pač prepametna za take reči.

Muhl. Seveda, zdaj se je pokazalo, koliko je imela slame v glavi. En mesec po ženitvi, pa že tica samica!

Cokl. Pa veste, katera nosi tako visoko svoj nos, tista je že zrela. Bog nas varuj!

Muhl. Jaz tudi mislim tako. Kdor hoče bolj pameten biti ko drugi, mora tudi skrbeti, da je boljši ko drugi, pa ne narobe. Pa kaj to mene briga, naj bo kakšna hoče. Samo, da bi taka drugih ne raznašala, ki sama ni krajcara vredna.

Cokl. Tak je tak! Kak je človek sam, tako misli o drugih.

Muhl. To sem jaz čisto drugači. Rajši, ko jaz kaj slabega verjem ali že rečem, rajši si dam glavo vzeti. Sploh, jaz sem silno previdna v govorjenju.

Cokl. Prosim vas, kako hitro pride človek ob dobro ime.

Muhl. Hitro, hitro ja! Zato tudi jaz pravim, le ne več govoriti, ko je potrebno. Vidite, zato jaz nič ne pravim o Klopotcih v Št. Ilju. Dobrega ne morem nič povedati, pri najboljši volji ne. Slabe reči dalje nositi, pa ni moja navada. Samo bojim se, da se ne bi moje deklina doli pohujšale, ker morajo k jim hoditi tamburat. Ko bi kateri drugi

to znal, jaz bi rada desetkrat več plačala. Pa nikdo drugi ne zna ko Klopotčova Liza. Jaz se strašno bojim za mojo Mici in Pepi, da je čisto ferderbajo ti ljudje. Jaz vam povem, Muhlca, tota hiša je pravo gnezdo nevere in nečistosti.

Cokl. Ja odkod le to? Ti stari Klopotci pa so bili tako krščanski ljudje.

Muhl. Z mesta, oh z mesta, ljuba moja. Klopotec in pojbi hodijo vsak dan v fabriko delat, deklina pa nosijo mleko, pa kajkoli morejo vkup spraviti, v mesto na plac. Oh, da vam povem, to pa je prava kuga za mlade deklina. Bog ve, s kom vkup pridejo, koga srečajo. Bog ve, kaj vidijo in čujejo na stezi, le nič dobrega ne. Nah, pa še celi ljubi den tam notri brez dela sedijo in zijajo po ljudeh. Oh pač ni čudež, da potem take uboge sirote, kaki ničvrednež v svoje kremplje dobi in pogubi.

Cokl. Vidite Mica, za to grem jaz z mirom sama v mesto na kunte in sploh, moje deklina pa morajo doma opravljati. Jaz rajši vse pretrpim, da le svojo deco varujem pohujšanja. Veste, jaz bi umrla od same žalosti, ko bi se jim kaj zgodilo.

Muhl. Oh ja, jaz mislim, da bo že skoro sodnji den, ker je svet tako hudoben.

Cokl. Jaz pač tudi rečem tak. Jaz bi se najrajši na glas jokala, če vidim take deklina, ki grejo peklu nasproti pa se smeji in špasajo. Prosim vas, meni to nič ne škodi. Jaz nisem bila nikoli za take nore reči. Pa poznam se dobro. Če vidim katero tako našopirjeno, vse polno mašnov, na glavi pa kurje gnezdo ali čop, ko laški petelin, se mi pa le v srce smili taka sirota.

Muhl. Da matere kar bolj ne skrbijo za svoje otroke, to je še večja žalost.

Cokl. Ko bi bilo samo to, pa jih še peljajo na ples in v slabe družbe. Oh, to je v nebovpijoči greh. Jaz se čudim, da ne pade ogenj z nebes na take hiše, veste, ko je Oslova v mestu.

Muhl. Oslovčko jaz dobro poznam.

Cokl. Že prav, tedaj mi ni treba dalje govoriti. Ti stari ded sedi celi dan v

krčmi. Baba pa hodi namesto po kuhinji od hiše do hiše ljudi raznašat. Doma pa dece, ko črvičev. Oh joj in sirote obtičijo skoro v smetju in nesnagi. Jaz takih ljudi ne morem zastopiti. Opoldne prileti domov, skuha pisker laške repe, veste, pa nej, da bi jo preje oprala, nej tisto nej, blato ostane namesto zabela zgora, potem našopa otroke, ko pri nas purane, potle pa je vse dobro. To je gola resnica, jaz nikdar ne lažem.

Muhl. Taki ljudje so hujši ko živina. Pa za božjo voljo, zdaj je že skrajni čas, da grem na vlak. Veselilo me je strašno, Coklčka, da sem vas tu našla. Srečno! Pa prosim Vas, ne pravite nikomur, kaj sem vam rekla od moje gospodinje. (Odide.)

Cokl. Ja, ja, srečno! Škoda, da že morate furt. Jaz bi vam imela še toliko novega povedati. (Sama:) Oh, oh, to je prava kača klopotoča, pa če boljša bit, ko vse druge. Strašno, da človek sam sebe kar nič ne pozna. Tiste lepe reči o Žnodravčki v Zasadah moram še danes Lapošnici povedati. Ona se bo pogledla. Zdaj pa moram hitat na kunto. (Odide.)

Muhl. (pribeži v eni sapi) Ti sveti čas, Coklčke ni več tu! Zdaj še zamudim zavoljo te stare srake cug. V naglici sve zamenjali svoje taške. Ti ljubi čas! Ona ima moje denare, pa moje cetlne. Kje bom zdaj našla to ničvredno babo! Če je ta četrt ure, ko sve tu sedeli, kaj drugega delala, ko ljudi raznašala! Le počakaj, Srakoperko ti obesim na hrbet. Bož že videla, zlodej ti ženski. (Odide.)

Cokl. (prisopiha) Ti koza, ti krava, ti prekl., prekl., prekl., Muhlca (preti s pestjo). Jaz čem na kunto, pa nimam mleka! Ti si boš frajliah zdaj naredila na mojo škodo dober kofe. Ni za zrečti! Pa da ne bi toliko lagala! Pravi, da ima lepo posestvo v Št. Ilju. Zakaj pa ima tu notri »vincerbihl«? Da bi se njeni fraci tamburat učili, kaj še? Na taberh grejo, če ne grejo petlat. Oh, jaz sem tako jezna na njo, da bi jo na drobne kose raztrgala! Ko bi le vedla, kje je?

Muhl. (prileti) O, je, tu ste! Midve sve zamenjali taške.

Cokl. Jehterle! Od samega smeha se niti nisem mogla jeziti. Na, na kaj takega!

Muhl. Jaz sem se tudi tako režala. Jaz sem prišla no ja na ban, no ja. Pa sem odprla taško no ja, no ja, pa nisem vidla, no ja, da ni moj, no ja. Pa sem iskala, no ja, te pa je reko, no ja tisti kasapanter, no ja, bite šnel, no ja. Te sem vidla, no ja, da ni moj tašl, no ja. Nah pa je reko, no ja. Kaj delate tak

dugo, no ja. Jaz sem pa rekla, no ja, Coklčka, no ja? On pa je reko no ja, kaj Coklčka no ja. Nah pa je zvonilo, no ja in Cug je odišo, no ja.

Cokl. Prosim vas ne bodite hudi!

Muhl. Jaz huda? Peljem se pač z drugim »cugom«.

Cokl. No ja vi ste pač zmirom tista dobra duša

Muhl. Ja kapa in vi tudi. Srečno!

Cokl. Srečno pa ne na večno!

Kaj je novega po svetu?

Politični viharji so ob velikonočnih praznikih nekoliko potihnili, zato pa so se vrstoma godile druge grozne nesreče. — Ponoči od Velike noči na velikonočni pondeljek so v Ököritu na Madžarskem imeli v nekem škednju velik ples. Razen enega so vse izhode zapahnili. Okoli polnoči pa je nastal požar, ne ve se še, ali je bilo iz hudobije zažgano ali pa po neprevidnosti. Plesalci so bili vjeti kakor v pasti, le malo se jih je rešilo, drugi so vsi zgoreli; našteli so kakih 340 mrličev. Ples so priredili za to, da bi dobili denar za zidanje luteranske cerkve. So pač čudni kristjani to, ki s plesom začnejo zidanje cerkve ter še tako svet dan kakor je Velika noč, onečaščajo z divjim plesom! To je pagansko, ne krščansko. — Na belo sredo, dne 30. marca se je pa zgodila strašna nesreča pri Mühlheimu ob Reni na Nemškem. Iz Hamburga je pridrdral ekspresni vlak, ki vozi s strašno hitrostjo, ter se je z vso silo zagnal v zadnji del vojaškega vlaka. Ekspresni vlak ni bil hudo poškodovan, pač pa je pri vojaškem vlaku bilo zdrobljeno pet vagonov, drugi pa preobrnjeni, tako da so pri nekaterih kolesa kvišku stala. Poročajo, da je bilo ranjenih kakih 180 oseb, mrtvih pa okoli 40. Nekaterje je grozno zmečkalo, da so jim morali takoj odrezati noge in roke. — Na Primorskem je 31. marca začela razsajati grozna burja. Kako strašno moč ima primorska burja, si mi na Štajerskem niti predstavljati ne moremo, vendar tako hude že dolgo tudi v Primorju nihče ne pomni. Več ljudi je

pometalo na tla in ranilo, v puljski luki pa se je vtopil neki mornar, ker ga je veter vrgel v morje, tudi ladijo z ribiči je prevrglo, vendar so jih rešili. Popoldne 31. marca je okoli 4. ure popoldne vihar tako razsajal, da je prevrgel pri Miljah nedaleč od Trsta vlak ozkotirne železnice, 3 osebe so bile ubite, 6 jih je bilo težko ranjenih, večina pa lahko. — Dne 4. aprila je velikanski požar vničil papirno tovarno družbe Leikam na Vrju ob Savi na Kranjskem. Škode je do 3 milijone kron, ranjenih je bilo pri požaru tudi več oseb. Dne 29. marca je imela Slovenska kmečka zveza v Mariboru svoj občni zbor. Vdeležba je bila vkljub spomladanskemu delu prav obilna. K zborovanju je prišel tudi dr. Ivan Šušteršič, vodja vseslovenske ljudske stranke, in je govoril o sedanjem političnem položaju. Poslanec Rošker je razpravljal o vinškem zakonu, ki ga hoče vlada vpeljati, s to postavbo bi bilo naše vinogradništvo vničeno. Izvolil se je tudi nov odbor, načelnik je zopet poslanec Roškar. — Dne 14. aprila se snide zopet državni zbor. — V Albaniji je nastala vstaja proti Turkom. — Dne 6. aprila je umrl v Turinu na Italijanskem vrhovni predstojnik salezijanske družbe, ki skrbi za vzgojo deške mladine. — Slovenci bodo letos skupno romali v sveto deželo. Romanje bo trajalo od 2. do 21. septembra. Stroški znašajo za I. razred 450 K, za II. razred 400 K, za III. razred 280 K. S tem je plačana vožnja, hrana in prenočišče. Prijave sprejema do 15. julija odbor za jeruzalemsko romanje v Ljubljani.

Orli.

Kako občujmo z nasprotnikom?

Program vsemu našemu delu je in mora biti, kakor se je to že večkrat poudarjalo: pošteno življenje. Ker smo pa že na tem, hočemo se, dragi tovariši, danes pomeniti o neki za nas jako važni točki, in to je vprašanje: Kako naj občujemo z onimi, ki nasprotujejo našemu, za vse dobro vnetemu gibanju? Ali jih naj sovražimo, zaničujemo, sploh jim javno pokažemo, da stojimo visoko nad njimi? Tega ne bomo storili. Res je sicer, da je med nami velik razloček, ki se kaže že v tem oziru, da je naša pot tako jasno, tako razločno načrtana, da vidimo daleč pred seboj svoje cilje, za katerimi gre vse naše stremljenje. Oni pa ne vidijo niti koraka naprej, ne gledajo v bodočnost, ni jim mar, v kaki silni potrebi in stiski se nahaja naša ljubljena domovina, oni poznajo le sebe in svoje strasti. Kako lahko bi svoje mlade moči, ki pa so mlade in čile le enkrat, upešno uporabili sebi v prid in domovini v korist! Delajo pa ravno nasprotno, ugonabljajo svoje zdravje, zastrupljajo si duše z nepoštenim, vseh strasti polnim življenjem. Ali ni škoda teh mladih življenj, ni škoda njihovih duš, ki se bodo popolnoma pogreznile v mlakužo izprijenosti? In ravno tu je nam »Orlom« treba pokazati svoje vsestransko plemenito mišljenje, in to na ta način, da vkljub vsemu njihovemu nasprotstvu, ki je tako brez uspeha in nima nobenega pravega povoda, občujmo ter se vedemo nasproti njim dostojno in vljudno kot mora to storiti samo pošten in odkrit človek. Varujmo pa se ž njimi priti v ožji stik, kajti neodkritost se jim bere že na njihovih izpitih obrazih, zrcali se na njih popolnoma zapravljenem življenju, njihova srca pa gore skrivnega sovraštva proti nam. Prigodi se ti lahko, da se ti bode takšen »prijatelj« približal, se ti laskal, češ, da si najboljši človek na svetu, ko pa se obrne od tebe k svojemu vrednemu bratcu, znaš kmalu zaslišati besede: Ta vrag čukovski. Mi pa, ki smo že v svojej izobrazbi napredovali, jim tega ne bomo vračevali

v isti meri, kajti sovraštva mi »Orli« nečemo in ne smemo poznati, posebno pa ga ne bomo gojili nasproti onim, ki so istotako naši bratje, so tudi Slovenci, čeravno jim to častno ime nič kaj posebno ne pristaja. Umevno je, da bomo mi s prijaznim ter odkritim vedenjem več pri njih dosegli, kajti: »Le pa beseda lepo mesto najde«. Tudi v srcih nasprotnikov bode sčasoma vzkliko spoznanje, da so nam krivični, ter bodo spoznali iz kakšnih razlogov jim nasprotuje kršč. mladeniška organizacija, to je ne iz osebnih, ampak javnih, političnih vzrokov, iz katerih se mi ž njimi ne moremo strinjati, že zato ne, ker v našem načrtu ni glavna točka le zabavljanje in razdiranje, ampak resno delo.

Večkrat se je že opazilo, da se naši fantje zgolj radi političnega razpora niso udeležili kakšnega poučnega predavanja, bodisi o kmetijstvu itd. zato ker je slučajno bil predavatelj liberalnega naziranja.

Če dotičnik ne razpravlja o politiki marveč o gospodarskih in drugih vprašanih, ki s politiko niso v nikakšni zvezi, lahko ravno s svojo vdeležbo pokažemo, da nam je za resen napredek in delo. Drugače pa je pri političnih strankarskih shodih, katere priredi krščanskim na čelom nasprotna stranka. Teh se ne bodemo vsaj mi »Orli« nikdar vdeleževali, ker nam ni mnogo do tega, kaj delajo in kaj imajo oni, ampak se brigajmo le za svoj delokrog, ter delujmo le v dosego svojih idej ki so tako lepe in jasne in katere nam hočejo zatreti puhli liberalci, poslužujoč se raznih tudi nedovoljenih sredstev. A mi smo prepričani, da liberalna misel ne bo našla odmeva v našem narodu, ampak naša katoliško-narodna zavest bode prevladovala srce našega ljudstva in ga dvignila na vrhunec narodne omike.

J. Or.

Dekliški vrtec.

Dobra gospodinja. Z zanimanjem zasledujem predalček »Dekliški vrtec«. Odobrujem osobito, da se članki ozirajo na etično-vzgojevalno polje, pri tem pa tudi ne zanemarjajo praktične strani. Tako je prav. Uzorna krščanska mladenka mora se vsestransko pripravljati na bodoči stan delavne slovenske gospodinje. Z ozirom na praktično izobrazbo naših mladenk sledi tu danes nekaj opazk. Veliko sem občevala s kmetskimi ljudstvom, osobito s kmetskim ženstvom, poznam njega vrline, a tudi vem, kjer morda ni vse, kakor bi moralo biti. Dvoje bi danes grajala pri kmetskem ženstvu na Spod. Štajerskem. Prvič se ženska mladina premalo peča z ženskimi ročnimi deli, osobito z onimi, ki so ji v bodočem poklicu gospodinje in matere neobhodno potrebna. Povdarjam tu v prvi vrsti šivanje; se ve ni treba, da bi bila vsaka gospodinja izurjena šivilja, a toliko mora biti te stroke večča, da ni primorana za vsako malenkost, za sleherno krpanje obleke in perila si najeti tuje moči. O tej točki prihodnjič nekaj več.

Drugič pa so, rekla bi — še manj izurjene naše gospodinje — v praktičnem kuhanju. Nekaj vsakdanjih jedil, morda še kruh, ali k večjemu kake pogače, potem smo pri koncu. Trdim pa, da to ne zadostuje. Najprostejša jed mora biti okusno pripravljena, potem tekne in zadostuje tudi v zdravstvenem in hranilnem oziru. Ni nikakor moj namen napeljavati k izbirljivosti pri jedi, pribiti hočem le sledeče.

Dobra gospodinja mora biti v toliko izurjena kuharica, da

1. ve pripravljati vsako, tudi najprostejšo jed, okusno,

2. zna uporabljati na primeren način domače pridejke,

3. zadene povsod pravo mero; ne premalo, ne preveč;

4. se varuje zapravljivosti,

5. se ve nekako tudi ozirati na hranilne potrebe in zdravstvene zahteve.

Tukaj danes le nekaj točk v preudarek s prošnjo, da se vrle mladenke

naše tudi na tem polju oglašajo z dobrimi nasveti. Zelo bi to veselilo

staro kuharico.

Dišeči muškat. To vam je bil prepri pri Korenovih pretekli torek! Kar na cesto se je slišalo, kako je mati zmerjala hčer — in Lojzika seve tudi ni molčala! Oporekala je materi, se zagovarjala, se jezila in jokala — in slednjič z besedami: »Drugokrat si pa sami vse skuhajte«, zapustila sobo, in šla je čez dvorišče — in dalje za hlev — in tja h kozolcu, sedla na hrastovo bruno in jokala in jokala.

Kaj je bil vzrok prepira? Mati so Lojziki naročili, naj skuha krompirja za večerjo, da ga bo za vse dovolj, tudi za drvarja. Lojzika je pristavila v dveh loncih, materi pa to ni bilo prav. Rajši naj bi ga skuhala v enem velikem železnem! In ko so prišli iz mesta domov, so ji koj očitali: »Ti, preveč krompirja si pristavila! Ti pač nisi nikaka gospodinja! Pri vsem je treba varčiti!« — To pa je bilo Lojzi preveč! »Kaj bi bil človek tako skop« — se pikro odreže materi! — »Tako jaz sem skopa, hočeš reči« — se ujezijo mati! — In razvneli so se — in kregali — Lojza pa ni mogla prenesti ostrih besed ter jim je vračala! — In zdaj je plakala zunaj na brunu — še k večerji ni hotela — in ko jo je bratec prišel klicat, še je njega zavrnila s hudo besedo! češ: pusti me, nočem!

In s srdom se je podala k počitku, še lahko noč ni rekla materi — tiščalo jo je na prsih in stiskalo, kakor bi se ji ovila kača krog srca! Ali vam naj povem, kako je bilo dalje?

Same veste, ljuba dekleta, kako se taki prepiri neradi nehajo in kako težko je, pomiriti razburjene duhove, odpuščanja prositi užaljene stariše!

In če vprašam, ali je tega vsega treba bilo? Ali je treba, da si med seboj grenite življenje in vlivate britkost v srce? Ne, gotovo ne! Kdo pa je kriv? Kaj ne, zdaj bi mi rada rekla tako nekako: Oče so hudi, za vsako malo reč se kregajo, tudi mati so koj razdraženi,

ako kako malenkost drugače naredim, kakor si ravno mislijo! Oni so krivi!

Mogoče, da je tako! Pa ljuba deklica, zdaj pa še malce potrkej na svoje srce in mi reci, — ni-li morda tvoja nepotrpežljivost kriva, da potem iz male iskre nevolje vzplamti velik ogenj prepira? Ko bi ti znala molčati in potrpeti — ali bi ne bilo polovico manj svaje in besedičenja pri vas? Kaj meniš?

Pa me tako boli, ker mi krivico delajo! mi odgovoriš. Res, rada ti verujem, da ti včasih po krivem očitajo in se zato zagovarjaš! Ali reci mi, deklica moja, ali ni lepo in plemenito, molčati, ko trpimo po nedolžnem? Očitaneje poslušati, ko ga zaslužimo, to še najtežje ni! A malce junaštva je treba, da molčiš, ako te krivično svarijo in te kregajo brez vzroka!

To zmore le malokdo! To se posreči le onim deklicam, ki imajo v svojem srcu ono čudežno, plemenito zelje, ki se mu pravi potrpežljivost! Oj ljuba potrpežljivost!

Poznate vse blagodišeči muškat z mehкими žametastimi listi! Ako ga stisneš med prsti, prijetno zaduhti in če ga stiskajoč uničiš, še ti bo vedno duhtel! Rade ga imate v šopkih pa tudi v škrinji med rutami — ker vseposod razširja blagodejno vonjavo. In kako ponižna neočitna je ta rastlinica!

Vidiš, ljuba moja, to ti je podoba potrpežljivosti in krotkosti!

Ako te stiskajo in ranijo z očitanjem — ostani tiha in z ljubeznivo potrpežljivostjo nekako širiš milobo krog sebe! In s to milobo blagodejno vplivaš na druge, pomirila, oblažila jih bodeš. Lahko vsekako ni, to ti rada verujem — a zlati mir in srečna vzajemnost bo zavladala krog tebe. In to je prva podlaga zadovoljnega življenja.

Mogoče si že kdaj čitala o sv. Rozi Limanski, kako se je odlikovala s čudovito potrpežljivostjo! Nekoč jo je hotela preskušati njena mati! Naročila ji je delo in sicer neko mudno vezivo. Ukazala ji je, kako naj dela in sicer vse narobe. Rozika uboga. — Črez nekaj ur pride mati pogledat, kako napreduje delo. Seveda je bilo vse na-

robe. Navidezno jezna jo mati pokara, češ »ti nespametno dekle, saj si vse pokvarila in krivo naredila!« Kaj odgovori Roza?

»Da ljuba mati, tudi meni se je zdelo narobe, a kar ste mi tako veleli, sem izvršila delo po vašem ukazu!« — Ali ni to junaška potrpežljivost?

Gotovo ste tudi slišale mnogo primerov iz življenja svetnikov. Kako so jim natezovali ude, jih žgali in trpinčili, zbadali in bičali — a svetniki so vse prestali z junaško potrpežljivostjo. Mogoče si je katera izmed vas — mlade junakinje — tudi želela kaj prav velikega pretrpeti za Boga? Dopadalo ji je izredno junaštvo.

Glej, vsaki dan se ti nudi prilika! Pikra beseda, ki jo molče preneseš — to je še bodeči trn v srce! Strupeno očitaneje — ki ga poslušas mirno, a veš da ga ne zaslužiš — to je žgoč plamen, razjedajoč tvojo dušo! Mučenistvo je — vaditi se v potrpežljivosti — a ono prinaša že tukaj plačilo — krono miru in zastopnosti! Skušaj si jo pridobiti, deklica ljuba! Vredna je duševnega napora! In koliko bo tvoje plačilo v večnosti!

Da boš pa lažje začela, ti hočem podati majhen načrt — ker treba je, da veš naprej — kje te čaka naloga za dušno junaštvo.

S kom ti je potrpeti? Pred vsem s stariši, z očetom in materjo! Njim nikoli nič ne zameri! Potrpi! Vsakokrat si zaslužiš zlat cekin milosti božje — ako molčiš in se ne pregovarjaš, ko ti kaj očitajo.

Nadalje potrpi z otroki, domačimi in tujimi! Ne jezi se nad njimi. Deca so deca! Če ti nagajajo, nasmej se jim, pošali se in dobro bo!

S kom pa še moraš potrpeti! Zdaj te pa prosim, zapiši si to globoko, prav globoko v srce! Potrpi s stariimi ljudmi, z dedekom in babico doma! posebno če so sitni in nadležni. Daj jim vsaki dan prijazno besedo, postreži jim, pomagaj jim z ljubeznivo roko! Oh, kolikokrat so starčki pri hiši kakor zaničevan nebodi ga treba! Deklica ljuba, ti jim bodi solnčni žarek veselja in tolažbe — in obljubim ti, da

se ti nikoli ne bo slabo godilo na stare dni!

Ali hočeš, da nadaljujem? Malo še! S kom je treba še veliko potrpeti? Z bolniki. Če moreš, izposodi si Slomškove zbrane spise in beri v knjigi »Basni, prilike in povesti« ono ganljivo povest o usmiljeni Marijani, ki je stregla sitni bolnici Jerki. Naslov ji je »Kdor usmiljenje skaže, usmiljenje najde.« Ravnaj ti tako!

Slednjič še majhen opomin! Potrpi tudi sama s seboj deklica moja! Vsak začetek je težek. Najtežje pa je, rahljati in pleti grede v lastnem srcu in tukaj vsaditi zlahtne čednosti! Torej potrpi tudi sama s seboj, nikar ne izgublaj poguma, ako se ti koj vse ne posreči. Marsikrat se boš zasačila pri slabostih, pri jezi in nevolji in drugem plevelu. Potem začni zopet z nova. Potrpljenje železne duri prebije! In prav s potrpežljivostjo boš zmagala ne le notranjo nevoljo, temveč tudi druge slabosti in širila srečo in blagoslov krog sebe, največjo pa pridobila za lastno srce. Srčkan pozdrav!

Savinska.

Lenoba je velika sovražnica devišstva, ki dušo in telo umori. Kakor stoječa voda segnije in postane grda mlaka, tako tudi deviško srce oslabi, ako deklica z dušo in telesom pridno ne dela. V luži se veliko grdobe zaredi, še več hudega v srcu lenega ali mlačnega človega, zakaj: Lenoba je mati vse hudobije. Če se deklica v svojih mladih letih krščanskega nauka rada ne uči, če rajši postopa, kakor bi pridno v cerkev hodila, ne bo se pregrehi ubranila; zakaj do takih ima skušnjava posebno oblast. Hude, nečiste misli bodo kakor muhe po letu

naše glave obhajale, nespodobne želje se kakor črvi v naše srce zalezle in našo nedolžnost umorile. Neprenehoma kaj delajmo, naj nas skušnjava ne najde brez dela; ne ujame nas lahko, če ne bomo brez dobrega dela. Rja razjeda železo, lenoba človeku glavo in srce; vse dobro pri njem umira, in posvarjenje se ga ne prime več. — Če pri delu rade postajamo, se v cerkvi oziramo, se po kočah potikamo in dela bojimo; če nas v mladosti potrebni nauk ne veseli, zamudile bomo svoje sreče zlati čas. Kdor se navadi od mladih nog zanikarno živeti, bo tudi umrl v svoji lenobi. Lenuha glad mori, kjer noče delati njegova roka. Boljše je v mladosti potrebnih naukov učiti se, kakor se na svoje blago zanašati. Vse drugo lahko izgubimo, le tega, kar dobrega vemo, nam nihče ne more vzeti. Ne reci, tega in onega meni ni znati potreba; saj ne vemo kam še pridemo. Žalostno je za gospodinjjo, če kruha prav speči ne zna, ne bolniku dobre juhe skuhati, ne svojim domačim ljudem zdrave jedi napraviti. Cela hiša je nesrečna, naj si ima še toliko premoženja, če nima razumne gospodinje. Kako bo pa žena znala, česar se je deklica naučiti zamudila? — Slaba je pa tudi za deklo, ki malo razume; le težko se bo živila; zakaj kdor se ne uči in noče biti priden v mladosti, mora na starost kruha prositi. — Zatorej, drage prijateljice! skrbimo za dušo in telo; le tako bomo srečne. V lenobi bi segnilo naše telo, in pogubila bi se naša duša. Bog nas je stvaril za delo, kakor ptice za letanje in ribe za plavanje.

Dekle iz Marenberga.

Društveni glasnik.

Iz odboro ve se je Z. S. D. dne 29. marca. Po došli h poročilih imamo sedaj 26 živahno delujočih dekliskih zvez; najmlajša je v Kostrivnici, 8. maja se ustanovi dekliska zveza v Podčetrtku. Ostala izobraževalna društva dobé poziv, da si ustanovijo dekliske zveze. Tričlanski dekanijski odbor ima Šmarska dekanija, po drugod se naj v kratkem sestavijo. Članice teh odborov imajo nalogo, da same pri sosednih

zvezah pomagajo z govori, da skrbé še za druge govornice, snujejo nove zveze in ustanovljene ohranjujejo živahno delavne. V naših zvezah bi se naj govorili zlasti strokovni govori posebno o gospodinjstvu. Gradiva je najti v knjigi »Vrta Gospodinja«, izdale ljubljanske Uršulinke. Knjiga je žal že pošla v knjigotrštvu. Stori jo se koraki, da se priredi nova izdaja. Marsikaj prinesejo naši gospodarski časopisi: Narodni

Gospodar, Kmetovalec, tudi Domoljub in Slov. Gospodar s prilogo Gospodarske Novice. Članki v našem listu so tudi porabni. Dober vir za gospodinjске govore pa je lastna iskušnja in opazovanje vzglednih gospodinj. Strokovnih govornic, oziroma potovalnih učiteljic še žal nimamo. Gospodinjски tečaj, katerega še tekom tega leta oskrbi našim zvezam Z. S. D., bo vzgojil za prve potrebe strokovnih govornic. Ker je z ozirom na lastne potrebe in zavoljo narodne obrambe organizacija deklet povsod potrebna, bo Z. S. D. poskrbela, da se bodo letos vršili po vseh dekanijah večji dekliški shodi. Zvezam se priporoča, da so stalno v zvezi z mladenkami, ki služijo na tujem, da ostanejo poštene, veri in narodu zveste in da ima vsaka v tujini naročen dober katoliški časopis, zlasti »Naš Dom«. Vsaka zveza imej tudi sklad za obmejne Slovence. Blagajničarka zveze ali posebna blagajničarka naj skrbi, da bo vedno večji.

Znaki dekliške zveze se dobijo pri krščansko-socialni zvezi in tudi v tiskarni sv. Cirila v Mariboru komad po 1 K. Znaki so pravlični, imajo podobo Brezmadežne, okoli nje napis: Zveza slovenskih deklet. Pod Marijino podobo je slovenska trobojnica. Najboljše je, če se jih več skupaj naroči.

Sv. Jurij v Slov. gor. Z veseljem sem vzel pero v roko, da zapišem par vrstic. Živela mladeniška zveza! Res dolgo časa smo spali nekako zimsko spanje mi Št. Jurski mladeniči in sicer v narodnem oziru; pa tudi za nas je prišel dan narodnega življenja. Naša mladeniška zveza lepo napreduje; že dvakrat smo se udeležili zveznega shoda. Prvi je bil 20. febr., drugi shod pa smo imeli na belo nedeljo dne 3. aprila. Mladeniči krepko nastopajo v govorih in deklamacijah; tako je prav veselo življenje mad nami, saj:

Slovenski smo fantje	Mi smo domačini
S Št. Jurja doma	Smo gorke krvi
Smo enega duha	Za narod živimo
In en'ga srca.	Za brate smo mi.

Dobje. Naša mladina nam je zadnji čas priredila dve lepi zabavi. Dne 4. aprila so mladenke predstavljale igro »Nežka z Bleda«, ki se je prav dobro obnesla. Udeležilo se je obilo ljudstva, ki je bilo prav zadovoljno. Čast našim vrlim in delavnim dekletom. Tudi mladeniči so kaj lepo izvršili na velikonočni ponedeljek zanimivo igro »Izgubljeni Sin«. Res mora vsak priznati, da naši fantje in dekleta lepo napredujejo. Zato pa kličemo: Bog vas živi, delujoča mladinska četa! Ostanite dobri! Gotovo bo kmalu še več kaj takega. V kratkem na novo veselo svidenje na odru.

Mladenka iz Dobja.

Kebelj na Pohorju. »Oh kako lep je čisti rod v svojej svitlobi!« te besede sv. Duha so gotovo marsikomu prišle v spomin in mu privabile solze v oči, ko je videl na praznik ozn. D. M. dne 4. aprila, s kolikim hrepenenjem je čakala mlada četa nedolžnih otrok pri sv. maši na prvi sprejem Tistega, ki je nekdanj, ko je še po zemlji hodil, tako ljubeznjivo klical k sebi otročiče: »Pustite male k meni in ne branite

jim, zakaj takih je nebeško kraljestvo«. Imeli so namreč otroci slovesnost prvega sv. obhajila. Zares, pomenljiv dan za to mlado armado, ki se je na ta imeniten Marijin praznik vrnila iz cerkve okrepčana in nasičena z mesom in krvjo Tistega, katerega je devica Marija na ta dan od sv. Duha spočela. Vesel je bil ta dan za otroke in vesel za njihove stariše, ko so videli svojo majhno deco še nedolžno in nepokvarjeno. Žalost pa jim trga srce, ko pomislijo, ali bo še tudi v prihodnje vedno takšna kakor je sedaj. Žalibog da malokdaj pri tem ostane. Mladina odraste in pri tem hoče biti že samosvoja in si išče potem zabave navadno v slabi družbi in s tem pripravi škodo sebi in marsikatero bridko uro svojim dobrim starišem. Da pa tudi odrasla mladina ostane nepokvarjena in vedno na pravi poti in da se lahko bojuje proti zapeljivemu svetu, zato skrbijo že mnogokje ustanovljene, za mladino prekoristne Marijine družbe. Veselje navdaja človeka, ko vidi ponosno korakati ob Marijinih praznikih mladeniče z belim trakom in svetinjo na prsih, dekleta pa z belim vencem na glavi k sv. obhajilu pod zastavo Marijino. Žalibog da v tem ni pri nas še skoraj ne sluha ne duha. Želeti je, da se tudi pri nas nadaljuje lani pričeto delo za Marijino družbo. Le tedaj bodo prišli tudi boljši časi za našo mladino, sploh za celo župnijo, kar iz srca želi in se tega veseli mladenič na zelenem Pohorju.

Mladinski shodi. Zgodnja pomlad je vzbudila našo mladino, da se je začela zopet pridno zbirati na mladinskih skodih, kakor prejšnja leta. — V nedeljo dne 3. aprila je mladeniška zveza v Hočah pri Mariboru sklicala mladeniče in može iz hočke župnije in okolice k važnemu zborovanju. Po večernicah se je zbralo veliko število korenjaških fantov v dveh prostornih sobah gosp. Rojka. Zborovanje je otvoril vrli predsednik hočke mlad. zveze tovariš Josip Gselman, ki je pozdrvil vse navzoče. Za njim dobi besedo bivši predsednik Z. S. M. Franc Žebot iz Maribora, ki v daljšem govoru slika zbranim velik in velevažen pomen naše krščansko-socialne in mladinske organizacije. Posebno svari zbrano mladino pred tremi njenimi sovražniki: slabim prijateljstvom, nasprotnim časopisjem in pijančevanjem. Za Žebotom deklamuje domači mladenič »Svatopolkovo oporoko«. G. dr. Leskovar, naš odvetnik v Mariboru, ki je že znan kot dober ljudski govornik pa iz slovenske zgodovine v navdušenom govoru priporoča zbranim potrebo medsebojne ljubezni in edinosti. Kot somišljeniki, kot bratje bodimo edini v boju proti skupnemu sovragu! Govorili so še dr. Karol Glaser, dekan Grušovnik, kaplan Kranjc, tajnik S. K. S. Z. Simone in Fr. Rojko. Na predlog dr. Glaserja se je sklenilo ustanoviti v Hočah mladeniški pevski zbor. Zadovoljni z lepim uspehom so se vračali mladeniči na svoje domove. — Ta dan se je vršil tudi pri Sv. Tomažu pri Vel. Nedelji mladeniški shod. Udeležilo se ga je krog 200 mladeničev in mož. Kot zastopnik Z. S. M. je govoril urednik Leopold Kemperle iz Maribora. Navduševal je mladino

za nadaljni boj proti vsem sovražnikom našim. V krasnem govoru je govornik govoril o potrebi mladeniških zvez, o izobrazbi našega ljudstva v političnem in gospodarskem oziru. Po tem govoru je sledil občni zbor mladeniške zveze, ki razvija med vsemi mladenišskimi zvezami na Slov. Štajerju najživahnejše delovanje. Na praznik Marijinega Oznanjenja 4. aprila pa se je vršil impozanten mladinski shod pri Sv. Lovrencu v Slov. goricah. V prostorni dvorani izobraževalnega društva se je zbralo po večernicah veliko število mladine, pa tudi očetov in mater. Zborovanje je spretno vodil g. Tikvič. Imenoma S. K. S. Z. je govoril Fr. Žebot iz Maribora, ki posebno priporoča mladini tri najboljše prijatelje: izobraževalna društva in zveze, dobro časopisje in bratroljubje. Na shod je došel preko Sv. Tomaža s tamošnjimi mladeniči tudi urednik Kemperle, ki je govoril o veliki važnosti naše vseslovenske ljudske misli. Slikal je navzočim, kako lepo smo Slovenci združeni v vseslovenski ljudski stranski. Navdušeno sta še na to govorila mladenič Pučko od Sv. Tomaža in Meško s Polenšaka. Pred in po zborovanju so dekleta zapela več narodnih pesmic. Na vseh treh zborovanjih se je videlo, da število naše slovenske krščansko misleče mladine narašča dan za dnevom.

Upamo, da bo letošnje poletno mladinsko delo prineslo naši organizaciji mnogo veselja. Bog živi našo mladino! Na zdar!

Piššanj. V nedeljo, 20. marca je imela naša »Dekliška zveza« prvi svoj shod. Najprvo nas je voditeljica pristrčno pozdravila in obenem opomnila, naj le ostanemo doma in nikar v službo v tuje kraje. A. Toplišek je deklamiral »Pozdrave«. M. Kodrič nas je v jedrnatih besedah poučila, kako naj čuvamo svojo deklško čast. Največji biser in lepota za dekleta je čisto in nedolžno srce. R. Potočnik je deklamiral »Dekliško budnico«. T. Lapornik nas je s svojo krepko besedo navduševala k edinosti. Le če bomo edine, potem bomo dosegle svoj namen: koristiti narodu. Spodbujala nas je tudi, naj se spomnimo obmejnih Slovencev in jim po svojih močeh pomagamo. Vlč. g. naš duh. voditelj so nam pa v poljudnih besedah pojasnili in razložili, kako olikana deklica občuje z ljudmi. Za sklep se je zapela lepa narodna pesem. — Potem smo se razšle v trdni nadi na boljše bodočnost. In na vso moč se že veselimo drugega shoda. Bog daj naši zdaj še mladi dekliški zvezi moč, da bi z drugimi zvezami vred procvitala na bojnem polju proti našemu zagriženemu sovražniku Nemcu.

Drobtinice.

Št. Ilj v Slov. goricah. Malokateri kraj na Slovenskem se zadnji čas tolikokrat imenuje kakor Št. Ilj, katerega sliko prinaša današnja številka. Št. Ilj je ob meji lavantinske škofije in sekovske, druga železniška postaja od Maribora proti Gradcu. Št. Iljska župnija šteje 3050 duš in obsega vasi: Ciršak, Kojzek, Selnica, Št. Ilj, Štrihovec, Cirknica, gornji del Dobrenje, Kršnico in Staro goro, kjer se je zadnji čas naselilo največ luteranov. Sedanja št. iljska župnija je spadala nekdanj v jareninsko župnijo, iz Jarenine je hodil eden kapelan v Št. Ilj opravljati ob določenih časih službe božje in pokapat mrličev, eden pa k Sv. Jakobu v Sl. gor. l. 1617. je sekoški škof zaukazal, da se mora v podružnici Št. Ilja opravljati služba božja 2 nedelji vsak mesec, pa prvo nedeljo v postu, ob praznikih Device Marije in apostolov. Staro cerkvico in pokopališče so Turki l. 1532. oskrunili ter je potem lavantinski škof Filip Renner 4. novembra l. 1535. oboje na novo posvetil. Ob isti priliki je birmal 500 ljudi. Staro cerkvico so l. 1806. podrli ter na njenem mestu pozidali sedanjo, ki je bila dovršena l. 1810. V 18. stoletju so tukaj najprej ustanovili kapelanijo, l. 1784. pa samostalno župnijo. Prvi župnik je bil Peter Drozg do l. 1813. Od njega je admontski samostan, patron št. iljske cerkve kupil hišo, sedanje župnišče, ki se vidi na naši sliki levo od cerkve. Prebivalstvo št. iljske župnije je od pradavnih časov pristno slovensko. Toda pred nekaterimi desetletji so prišla nekatera posestva v tuje roke. Bili so časi okoli l. 1860—

1875, ko so ljudje sila potratno živeli. Kmetje so »gospode špilali«, se vozili sem in tje, z meščani se bratili, pijačevali in dolgove delali. Nasledki so se kmalu pokazali. Posestvo za posestvom je prišlo na boben, pokupili so jih večinoma bogati meščani. V št. iljski župniji so pa sčasoma tudi ta gosposka, nekdanj kmetjska posestva prišla zopet na prodaj, pokupila jih je zloglasna Südmarka in na nje naselila nemške luterane. Pa tudi več slovenskih posestev je že pokupila. Lahkomišljenost je naš veliki narodni greh. Slovenski kmet proda dom svojih očetov, češ, da ne more izhajati, kupi ga Nemec, on pa lahko izhaja. Slovenec odide v mesto, tam zapravi svoj denar in se potuji. Št. Ilj sedaj najbolj naskakujejo Prusaki, ker je to še edina zavedna narodna občina na črti od Spielfelda do Maribora. Treznost, delavnost, poštenost in živa narodna zavest je najboljše sredstvo, da se odbije nemški naval, če to izgine, ne bodo vsi naši obrambni skladi obranili meje proti milijonom Südmarke. Sramota za državo, ki pusti s preplačevanjem izganjati iz domače grude svoje lastne zveste podložnike in naseljevati tuje, ki nimajo in ne morejo imeti avstrijskega čuta. Nič bi ne imeli proti temu, če bi Südmarka skrbela, da nemška posest ostane v nemških rokah, nepošteno in nepostavno delo pa je, če se slovensko ljudstvo izganja iz svojega doma. Društvo, ki na tak način kali narodni mir in državo oškoduje za njene zveste podložnike, ne zasluži drugo, da ga država razpusti in mu premoženje zapleni.

Ne pozabite na naročnino!

Ta številka je zadnja, ki jo dobijo še tisti, ki niso nič plačali in se tudi ne oglasili, da jih počakamo. Brez reda ni nič. Torej pošljite čim prej naročnino, da se Vam list ne ustavi.

Upravništvo.

Trgovina tiskarne sv. Cirila

MARIBOR, Koroška cesta šte. 5

je otvorila na novo prodajo papirja, pisalnih, risalnih in šolskih potrebščin ter priporoča posebno:

kancelijski, konceptni, pisмени,
dokumentni, ministrski, ovitni
in barvani papir

svinčnike

peresa

peresnike

radirke

kamenčke

tablice

gobice

črnilo

Trgovske knjige

v vseh velikostih éttane, z eno
ali dvema kolonoma, v papir,
platno, gradl ali pol usnje vezane.

Odjemalne knjižice
po raznih cenah.

Papirnaté vreče vseh ve-
likosti
po ori-
ginalnih tovarnih cenah.

Štambilje

pečatnike vignete, (Siegelmarken)
za urade in privatne izvršujejo
se v najkrajšem času.

Svileni papir v vseh barvah.

Pisмени papir v kasetah
in mapah, razglednice.
Zavitke za urade v vseh
velikostih, zalepke.

Trgovci in preprodajalci
imajo en gros-cene. Priznajo
dobro blago. Solidna in
točna postrežba.

Uredniški pogovor.

Bilo je na veliko soboto zjutraj. Urednik je že takrat oddal rokopise za 7. št. Našega Doma in opravil potrebne popravke. Potem je pa vrgel popotno torbo na ramo in hajd, vun na deželo, med naše dobro ljudstvo. Ob velikonočnih praznikih je le na deželi pravo življenje, v mestu je vse nekako mrzlo, suho, prisiljeno. Na beli torek pa je urednik že zopet bil v Mariboru, ker se je hotel vdeležiti shode Kmečke zveze, dasi bi brez njega to bili tudi ravno tako opravili. Iz svojega velikonočnega izleta pa je v torbi prinesel nekaj misli, ki jih zdaj tu strese na platnice »N. D.«

Svečanost velikonočnih praznikov znatno povišuje strelba, ki mogočno odmeva po hribih in dolinah. Prav je to, toda dve reči nista pri tem v redu in bi se naj odpravili.

Prva je silna nepremišljenost in neprevidnost pri streljanju. Koliko nesreč se je zopet letos zgodilo pri streljanju, in večinoma so mladi, krepki ljudje, ki bodo do smrti pomnili strelbo ob letošnji Veliki noči! Bodite vendar pametni in varujte svoje življenje in svoje zdrave ude! Vrzite proč stare, rjave pištole ali morebiti ključe! Posebno jako stare pištole prinesite rajši ali pošljite v Maribor »Zgodovinskemu društvu«, ki jih bo djalo v muzej, kjer ne bodo nikogar več zapeljevale k streljanju. Kdor že hoče streljati, si naj kupi pošteno pištolo pa si naj pridobi tudi dovoljenje, imeti orožje, da ne bo imel še morebiti sitnosti. Kdor pa nima toliko denarja, pa naj pusti streljanje, — ali pa si naj napravi bezgovo pištolo!

Drugo, kar je graje vredno, je ponekod grda razvada, streljati pri cerkvi med službo božjo, celo med pridigo. Ali misli kdo, da se s tem kaj izkaže? Nasprotno, s tem pokaže veliko neotesanost in surovost. Celo divjakom je kraj njihove službe božje svet in častiljiv! Proč s temi grdimi in surovimi razvadami! Če že kdo strelja, naj strelja doma. Pa kako nevarno je, z nabito pištolo iti v cerkev! Kaj pa če se sproži v žepu! Potem pa zunaj spusti strel med ljudi, da jih prestraši, pištola pa utegne razleteti in potem bodo še drugi trpeli zaradi takega predrznega in neotesanega capina!

Na velikonočni pondeljek me je vžalostilo tudi to: sprehajal sem se na spomladanskem solncu in gledal, kako so celi čopori fantov in deklet vrel v krčmo zagrizenega nemčurja v čisto slovenskem kraju, dasi ima tam tudi domačin pošteno krčmo. Pa zviti nemčur je naročil za svetke neko slatko italijansko vino, v resnici fabricirano brozgo, in naši ljudje so mu nesli za to svoje groše, katerih del bo gotovo romal v proketo malho südmarke in šulferajna! Tako redimo mi gade!

Ko sem se vrnil v Maribor, sem takoj povprašal pri »Zgodovinskem društvu«, koliko pisank je prišlo za muzej, kakor je urednik prosil na platnicah 6. št. »N. D.« Odzvali sta se dve mladenki, ena od Rogaške Slatine, ki je poslala 7 zanimivih pisank, ena od Sv. Jurija na Ščavnici, ki je poslala dve krasni pisanki; od Sv. Primoža nad Muto je prinesel neki dijak tri jako lepe pisanke in dva g. župnika sta izročila muzeju še stare pisanke. Vsem tem lepa hvala! Drugi pa bodo gotovo drugo leto poslali. In zato Vas Bog ohrani zdrave!

Uredništvo.